

A TANULÓI JÓLLÉT ÉS AZ ÖNÉRTÉKELÉS ÖSSZEFÜGGÉSÉNEK ALAKULÁSA KÖZÉPISKOLÁSOK ÉS EGYETEMISTÁK KÖRÉBEN

S-3

Nagy Krisztina *, Gál Zita **, Jámbori Szilvia **, Kasik László ***,
Fejes József Balázs ***

* SZTE Neveléstudományi Doktori Iskola

** SZTE Pszichológiai Intézet; SZTE Szociális Kompetencia Kutatócsoport

*** SZTE Neveléstudományi Intézet; SZTE Szociális Kompetencia Kutatócsoport

Kulcsszavak: iskolai és tanulói jóllét; kiegészés; önértékelés

A jóllét többdimenziós konstruktum, amit fizikai, pszichológiai, kognitív, szociális és környezeti tényezők egyaránt befolyásolnak (Pollard & Lee, 2002). Az iskolai jóllét az iskolában átélt élmények és tapasztalatok szubjektív, érzelmi és kognitív értékelését jelenti, meglétét leggyakrabban a pozitív élmények dominanciájával, az iskolában átélt örömmérettel és az iskolai teljesítménnyel való elégedettséggel írják le. Hazai és nemzetközi vizsgálatok eredményei igazolják, hogy a tanulók esetében nincsenek jelen az iskolával kapcsolatos pozitív érzelmek, az iskolába járás pozitív irányú megítélése az életkor előrehaladtával csökken, serdülőkorban gyakran alakul ki az iskolai teljesítmény-elvárások miatt szorongás és félelem (Hascher, 2004, 2008; Réthy, 2016). Az elvárások következtében kialakult kimerülés, a tanuláshoz és a tanulmányokhoz való negatív attitűd, illetve a teljesítménycsökkenés megélése a tanulók kiegészéséhez vezethet (Hazag, Major & Ádám, 2010). Serdülőkorban és fiatal felnőttkorban a jóllét legerősebb tényezői a társas hatékonyság és támogatás, azonban a biztonságot nyújtó szülői kapcsolat jelentősége továbbra is fontos az egyén számára (Hamvas & Pikó, 2009). A kutatás a vizsgálatba bevont középiskolások és egyetemisták iskolához kapcsolódó élményeit, az iskolai jóllét összetevőit vizsgálja, illetve összefüggéseket tár fel a tanulói jóllét és az önértékelés, valamint a kiegészés között. A vizsgálatba bevont személyek az iskolai jóllét dimenzióit vizsgáló kérdőív magyar változatát (Wohlbefinden in der Schule, Hascher, 2004), a Maslach Kiegészés-Teszt magyar mintán validált változatát (Hazag, Major & Ádám, 2010), illetve a Rosenberg Önértékelés Skála (Sallay et al., 2014) kérdőíveket töltötték ki. A feldolgozott adatok szerint a középiskolás tanulók iskolai jóllétét elsősorban az iskolában átélt konfliktushelyzetek, a társakhoz való viszony és a teljesítmény megítélése befolyásolja. Előzetes hipotézisünk igazolódott, miszerint azok a tanulók, akik válaszaik szerint közepesen vagy nem szívesen járnak iskolába, kevésbé vannak megelégedve teljesítményükkkel, valamint alacsonyabb önértékeléssel rendelkeznek. Az egyetemisták válaszaiból hasonló eredmények rajzolódnak ki: a tanulói jóllétet a társas kapcsolatok minősége, a teljesítménnyel való elégedettség és a környezeti tényezők befolyásolják erőteljesebben, az önértékelés elsősorban a teljesítménymotivációt határozza meg.

A kutatást az EFOP-3.6.1-16-2016-00008 azonosítójú, EU társfinanszírozású projekt támogatta.